

עת"א 28262/06/16 - סעיד נפאע נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים,מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

17 יולי 2016

עת"א 28262-06-16 נפאע(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כב' הנשיא ד"ר אברהם אברהם
	כב' סגן הנשיא זיאד הווארי
	כב' השופט יוסף בן חמו
עותרים	סעיד נפאע (אסיר)
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים על פי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן: החוק),
מיום 25.05.2016.

פסק דין

1. העותר נושא מאסר ראשון בן 12 חודשים בשל הרשעתו בעבירות של יציאה שלא כדין לסוריה, ומגע עם סוכן חוץ. על פי עובדות כתב האישום, בתקופת כהונתו כחבר כנסת יצא העותר לסוריה שלא כדין, בלוויית 280 אנשי דת דרוזים, לאחר שבקשתו לאישור הנסיעה סורבה מטעמים בטחוניים. במהלך אותה נסיעה נפגש העותר עם טלאל נאג'י, סגנו של מזכ"ל ארגון 'החזית העממית', שהינו ארגון מחבלים כהגדרתו בחוק. כתב האישום כלל עבירה נוספת של מגע עם סוכן חוץ, בשל כך שבמהלך אותו ביקור נפגש העותר עם ראש הלשכה המדינית של תנועת החמאס, חאלד משעל. העותר זוכה מעבירה זו.

2. משמלאו שני שלישים לנשיאת עונש המאסר ביקש העותר להשתחרר על תנאי, אך ועדת השחרורים דחתה את בקשתו.

בהחלטתה תיארה הועדה הנכבדה את האירועים בהם הורשע העותר, תוך שהיא מדגישה את אחריותו הרבה כנבחר ציבור וכמשפטן, המכיר את החוק על בוריו ואת ההשלכות החמורות של הפרת החוק ע"י איש בית המחוקקים. עוד ציינה הועדה הנכבדה, כי טיב המעשים בהם הורשע, כפי שתוארו ע"י גורמי הביטחון ובפסק הדין, מצביעים על כך שמעשיו בוצעו על רקע אידאולוגי. הנטל לשכנע כי האסיר נטש את דרכו הרעיונית רובץ לפתחו, ואותו הוא לא הרים. מכאן שהוא נותר במסוכנותו, כך הועדה.

משום כל הטעמים הללו דחתה ועדת השחרורים את בקשת העותר להשתחרר על תנאי.

בשולי הדברים נציין, כי הועדה לא ייחסה חשיבות מיוחדת לידיעות חסויות שהניח לפניה שב"ס.

3. על החלטה זו מלין העותר, בעתירה שהניח לפנינו. הוא מבקש לשכנע, כי מעשיו לא גרמו לנזק קונקרטי לביטחון המדינה, כאשר כבר בהכרעת הדין בחן בית המשפט את נסיבות ביצוע העבירה ושלל רקע אידאולוגי למעשים בהם הורשע. העותר מעולם לא השתייך לארגון אידאולוגי כלשהו; הוא רואה ערך בשמירה על בטחון המדינה; דוגל בחופש דת ומפגשי קרובים; בנאומים שהוא נשא בעבר הוא עמד על סבלו המיוחד של העם היהודי בעקבות פשעי הנאצים; שירת במשך שנים את הציבור במסירות במהלך תפקידיו הציבוריים השונים; העבירות בהן הורשע בוצעו לפני שמונה שנים ובמהלכן לא ביצע כל עבירה שהיא; הוא ביקש לא אחת שלא לשייכו לאגף הביטחוני בכלא, כיוון שאין הוא רואה עצמו חלק ממנו; ולבסוף, התנהגותו בכלא היתה תקינה.

עוד טען העותר לפגיעה בזכות הטיעון שלו בדיון פני הוועדה, כיוון שזו לא איפשרה לבא כוחו להוסיף על דברים שהוא עצמו השמיע, אף שמדובר היה בטענות משפטיות.

העותר מוסיף וטוען, כי לעיונה של הועדה הוצג מידע סודי, ממנו הוא לא קיבל תמצית או פרפרזה. לכך הוא מוסיף, כי מחוות הדעת של השב"כ לא עולה טענה לביצוע עבירות על רקע אידאולוגי. התנגדות השב"כ באה במטרה לשדר מסר הרתעתי, כך העותר.

4. המשיבה מתנגדת לשחרורו על תנאי של העותר, ותומכת בהחלטת הועדה. לשיטתה אין לראות בהחלטה זו חוסר סבירות קיצוני, והרי זה הוא המבחן להתערבותו של בית המשפט בהחלטת ועדת השחרורים. היא מוסיפה עוד, כי בפני הועדה הנכבדה הונחה אינדיקציה לכך שהעבירות בהן הורשע העותר אכן בוצעו על רקע אידאולוגי; מחוות דעת השב"כ עולה, כי פוטנציאל הסיכון במעשיו של העותר הינו בלתי מבוטל; מעשיו של העותר מקיימים חזקה בדבר כוונה לפגוע בביטחון המדינה; אף כי הועדה לא הסתמכה על המידע המודיעיני אשר הוגש לעיונה, הרי שהמידע מחזק הנחה זו. המשיבה מפנה להחלטות הקודמות בעניינו של העותר אשר הדגישו את הפגיעה בערך המוגן של בטחון המדינה.

המשיבה מוסיפה ומפנה לכך שהעותר אינו רואה כל פגם במעשים בהם הורשע; אינו מביע חרטה על מעשיו ורואה עצמו מעל לחוק. באשר לפגימה בזכות הטיעון ציינה המשיבה, כי הועדה הקשיבה בקשב רב לטיעוני העותר משך כשעה, כשהוא אף מגדיל וקורא נאומים ישנים אותם נאם מעל בימת הכנסת, ושוטח באריכות כל טענה משפטית אפשרית.

5. לאחר שעיינו בתיק ועדת השחרורים, בכתב העתירה ובתשובה שניתנה לה, שמענו בקשב את טענות הצדדים ושקלנו בהן, לא מצאנו להתערב בהחלטת הועדה הנכבדה. כלל הוא, כי התערבותו של בית המשפט בהחלטתה של הועדה, אשר לה נתונה הסמכות לשחררו על תנאי של אסיר, שמורה למקרים בהם מתאפיינת ההחלטה בחוסר סבירות קיצוני. אין אנו יושבים בדין כערכאת ערעור, וממילא אין אנו תרים אחר שגגה משפטית שנפלה בהחלטה, כי אם, כאמור, מעבירים תחת שבט הביקורת השיפוטית את החלטתה של הועדה, שמא אין היא סבירה באורח קיצוני. מסקנתנו בערבו של יום הינה, כאמור, כי החלטת ועדת השחרורים לא נפגמה בפגם זה.

6. מכאן לעיצומם של דברים. סמכותה של ועדת השחרורים נקבעה בסעיף 3 לחוק, וזו לשונו:

"אסיר, למעט אסיר עולם, הנושא עונש מאסר לתקופה העולה על שישה חודשים, שנשא לפחות שני שלישים מתקופת המאסר שעליו לשאת, רשאית ועדת שחרורים, לבקשתו, לשחררו על-תנאי מנשיאת יתרת תקופת המאסר; ואולם לא תשחרר ועדת השחרורים אסיר כאמור, אלא אם כן שוכנעה כי האסיר ראוי לשחרור וכי שחרורו אינו מסכן את שלום הציבור".

עולה מדברים אלו, כי אין לאסיר זכות קנויה לשחרור על-תנאי "מנשיאת יתרת תקופת המאסר" ועליו מוטל הנטל לשכנע כי ראוי הוא לשחרור מוקדם וכי שחרורו אינו מסכן את שלום הציבור (בג"ץ 3959/99 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הועדה לעיון בעונש, פ"ד נג(3) 721, 739).

7. הלכה היא, כי עבירה "ביטחונית" או עבירה "על רקע אידיאולוגי" עשויה ללמד על קו מחשבה מגובש העומד בבסיס פעילותו של האסיר. קו מחשבה זה עלול - כל עוד לא נזנח - להביא את האסיר לביצוע מעשים דומים לאלו שביצע, לאחר שחרורו המוקדם (בג"ץ 1920/00 גלאון נ' ועדת השחרורים בית הסוהר מעשיהו, פ"ד נד(2) 313, 324 (2000)). מדברים אלו אין ללמוד בהכרח, כי מקום שעבירה בוצעה על רקע אידיאולוגי קיים סיכון בשחרורו המוקדם של האסיר, אולם במקרה שכזה על הועדה לאתר סממנים למסוכנותו של האסיר, לרבות התייחסותו לעבירות שביצע, ומידת החרטה אותה הביע (על אי הבעת חרטה כנימוק רלוונטי לדחיית בקשה לשחרור מוקדם, השוו: רע"ב 873/07 מוחמד נג'ידאת נ' נציב שירות בתי הסוהר נ' בית מעצר קישון (21/02/07)). נוסף על כך יש ליתן משקל רב לחוות דעת הגורמים המקצועיים (דוגמת השב"כ) לגבי מסוכנותו של האסיר (ראו: סעיף 9(7) לחוק, וכן רע"ב 9677/06 עווידה נ' ועדת השחרורים, פסקה 8 (12.2.07)).

8. מכאן לענייננו: ועדת השחרורים סברה, כי עניין לנו באסיר אשר אינו ראוי לשחרור על תנאי. את יתדותיה תמכה הועדה בכך שהעותר איננו מבין את הנזק שגרמו מעשיו. הואיל וכך לא שוכנעה הועדה, כי שחרורו לא יסכן את שלום הציבור. נסיבות העבירה, ובתוכן העובדה כי קדם למעשיו תכנון ארוך ומדוקדק, המודעות לאיסור על הנסיעה, מודעות הנלמדת מן הסירוב לבקשה שהגיש העותר קודם ליציאתו, העובדה שהעותר לא הביע חרטה או צער על מעשיו, כל אלה תומכים במסקנת הועדה. כאשר מצטרפים לכך הדברים שנאמרו בחוות הדעת של השב"כ, לפיהם מפגש חשאי של אישיות ציבורית בכירה כחבר כנסת, בעלת נגישות מרבית למידע, עם בכיר בארגון טרור, יוצרת חזקה ממשית בדבר כוונה לפגיעה בביטחון המדינה, הרי שמסקנת הועדה מקבלת משנה תוקף. למען שלמות התמונה נפנה לפסק דינו של בית המשפט העליון בעניינו של העותר (ע"פ 6833/14 מיום 31.8.15), שם נאמר (פסקה סז):

"עצם הפגישה היא, כאמור, המעשה שיש בו כדי לפגוע בביטחון. מנין נטל המערער, חבר כנסת ישראלי החייב אמונים למדינה, את החירות להיפגש עם סגן מזכ"ל החזית העממית, ארגון טרור רצחני ונבזי, ולנהל שיחות "פוליטיות" ובכך ייפטר? מי שמו לקבוע בכגון דא ובנידון דידן? האם בידו של המערער נתונים "מפתחות הבטחון", כך שכשירצה ישוחח עם טרוריסטים והוא שיתן לשיחה את הכותרת ה"פוליטית"? הפגיעה בבטחון אינה נובעת בהכרח רק מתוכן השיחה אלא מעצם קיומה, וגם לתוכן ה"פוליטי" יש משמעות במובן הרחב של בטחון המדינה."

לכך נוסיף, כי גם בהתדיינות לפנינו נטען מטעם העותר, כי "האידיאולוגיה המציבה את האדם במרכז" וה"דוגלת במפגש עם קרובים או אחים מטעמים אנושיים", אינה מסכנת את שלום הציבור. מטיעונים אלה נמצאו למדים, כי העותר מתעלם מפגישתו עם בכיר בארגון טרור, אינו מביע חרטה לגביה, ורואה את שיקול דעתו כקודם להוראות החוק, כשהוא מדגיש כי לא נפל כל פסול במעשיו. עפ"י פרשנותו של העותר, בטחון המדינה הינו מושג הנמדד בקנה המידה הנורמטיבי שלו ולא באמצעות הגורמים המוסמכים לכך, ודי בגישה זו על מנת ללמד על מסוכנותו.

9. גם את טענת העותר לפיה אין בעבירות שעבר מימד אידיאולוגי לא יכולנו לקבל. בהכרעת הדין עמד בית המשפט על כך שבפי העותר לא נמצא כל הסבר למפגשו עם אותו נאג', סגנו של מזכ"ל ארגון 'החזית העממית', ואף לא הובהר מה היה תוכן השיחה שהתקיימה ביניהם (פסקה 78 להכרעת הדין); אין חולק כי המפגש היה חשאי, עובדה המלמדת על מודעות לפסול ולסיכון שבמעשה, ואף מעניקה לאותו סוכן זר קלף מיקוח כנגד העותר המכהן בתפקיד

ציבורי. עוד נפסק בהכרעת הדין, כי העותר כשל בנטל להוכיח כי לא היתה לו כוונה לפגוע בביטחון המדינה; וכי מעמדו כאישיות ישראלית בכירה מאוד, הנפגש עם סוכן חוץ, מלמדת על סיכון ממשי לביטחון המדינה (פסקה 85-87 להכרעת הדין).

כאשר אלה הן העובדות, הרי שגם בלא חוות הדעת של גורמי הביטחון ניתן לומר, כי הנטל הכבד הרובץ לפתחו של העותר לא הורם.

10. בטרם חתימה נעיר הערות אחדות על טענות העותר לפגמים דיוניים אצל הועדה:

אשר לחומר החסוי שתמציתו לא הומצאה לעותר נציין, כי לא על חומר זה נסמכה הועדה בהגיעה למסקנתה, ולכן קשה לומר על הפגם (ככל שהיה) כי הוא יורד לשורשו של עניין, וכי יש בו כדי להצדיק התערבות בהחלטת הועדה.

אשר לפגיעה בזכות הטיעון, ראשית יאמר כי בפתח הדיון הצהיר ב"כ העותר כי "התשובה תינתן מפיו האסיר", משמע זו היתה בחירתו, כי הוא יטען לעצמו. ולא נאום סתם היה בפיו, כי אם גם טיעון משפטי, כגון הפניית הועדה לטעויות שנפלו בחוות דעת השב"כ, ואלה אכן תוקנו. במקביל, כפי שנוכחנו מעיון בפרוטוקול הדיון, העותר שטח את טענותיו באריכות ובאופן ממצה. לכך נוסיף את ההלכה, לפיה לא כל פגם בזכות טיעון מוביל לביטול ההחלטה, ובמקרים מסוימים ניתן לאפשר לטוען לטעון גם לאחר קבלת ההחלטה (השוו: בג"ץ 2911/94 באקי נ' משרד הפנים, פסקה 18 לפסק-דין של השופט זמיר (1994)). משניתנה בידי העותר שעת כושר לשטוח את טענותיו כדבעי במסגרת ההליך שלפנינו, הרי שגם אם נפל פגם בזכות הטיעון (ואיננו סבורים כך), הרי שפגם זה נרפא.

11. משום כל הטעמים הללו לא מצאנו את החלטת ועדת השחרורים בלתי סבירה באורח קיצוני. על כן אנו דוחים את העתירה.

ניתן היום, י"א תמוז תשע"ו,
17 יולי 2016, בהעדר
הצדדים.

ד"ר אברהם אברהם, נשיא זיאד הווארי, סגן נשיא יוסף בן חמו, שופט